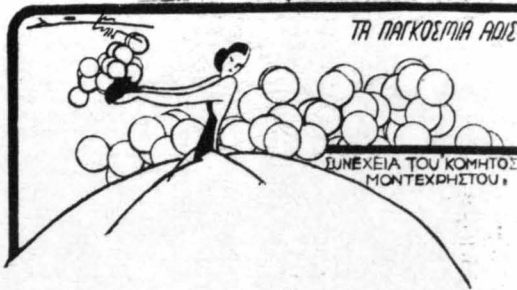

ΤΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΝΕΣΤΟΥΣΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΝΕΞ. ΔΟΥΜΑ. ΠΑΤΡΟΣ

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΧΡΗΣΤΟΥ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΥ ΜΟΝΤΕΧΡΗΣΤΟΥ.

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Ο πατέρας της Λόρδος Έλφιν, σπατάλος όπως είπαμε πιο πάνω, άδικοφροσ έντελώς για τη δυστυχημένη κόρη του. Ή μόνιτη άδυναμία ήταν ο γιός του σέρ Έβουαρδ, τόν όποι λάρτρενε γιατί ήταν ο κληρονόμος του ονόματος του κι' όποψήφιος νά τόν διαβεχτή στη Βουλή τών Λόρδων. Άλλά τόν λάρτρενε έπίσης, γιατί ήταν ένα πιστό αντίγραφο του, έπίσης σπατάλος κι' αυτός, φιλήδονος και χαρτοπαίκτης!

Στή Μασσαλία, ή κυρία Καραμάν, ή όποία είχε έντωματ' άφασιωθή με ειλικρινή στοργή στη δύστυχη κυρία της, συμβουλεύτικη τούς πιο φημισμένους Ιατρούς τής έποχής εκείνης. Έχοντας δέ στη διάθεσί της τήν κολλοσιαία ιδιαίτερα περιουσία τής μίς Κλαίρου, καλούσε τις έπιστημονικές έξοχότερες όπό τού Παρίσι κι' από παντού, για νά εξετάσουν τήν άρρωστη και νά της όρίσουν διαίτα και θεραπεία...

Ή μητρικές αυτές φροντίδες, έκαναν τού θαύμα τους. Ή μίς Κλαίρου αλοθανόταν κατά πολύ θελιωμένη, τόν ύγια της Μπορούσε τώρα κι' έβγαίνε τακτικά έξω, σ' έκδρομες και σε περιπάτους κι' όποσηθούσε έτσι τήν έπιστήμη στο θεραπειτικό της έργο.

Σπλαχνική στους φτωχούς, σωστός άγγελος καλωσύνης κι' ανεπίκακίας, έκανε συχνές έπισκέψεις και στις πιο φτωχές συνικίες τής Μασσαλίας. Έκει έπισκεπτόταν τις δυστυχιμένες οικογένειες κι' ή γενναιοδωρία της τις ανακούφιζε και τις ευεργετούσε.

Σέ μιά άπ' τις έπισκέψεις της αυτές, συναντήθηκε τυχαία και με μιά άγνωστη, θλιμμένη και μαυροφορεμένη κυρία... Τής έκανε έντίπωση τού θελκτικού και σφραγισμένου άπ' τις συμφορές ποίος ξέρε τί είδους φριχτές συμφορές!—πρόσωπό της... Και μιά άκατανίκητη συμπάθεια γεννήθηκε στήν ψυχή της, γι' όύ τή τήν έντελώς άγνωστη κυρία.

Άλλά κι' εκείνη όμως, τά ίδια συναισθήματα άκριβώς δοκίμασε για λογαριασμό της φιλοδόνηας και τόσο συμπαιθητικής κοπέλλας... Μιλήσαν... Συστήθηκαν...

Ή κυρία, ήταν ή κόμησσα Μερσεδες ντε Μορσέρφ, γήινα στρατηγού και μητέρα ένας μονάκριβου παιδιού, πού πολειοούσε ως άξιωματικός τών Ζουάνων στά θάθη τής Άφρικής...

Ή κοπέλλα ήταν ή νωοστή μιας πολυεκατομμυριούχος μίς Κλαίρου Έλφιν...

Κι' άπ' τήν ήμέρα εκείνη, μιά ζωηρότατη φιλία και στοργή της έκανε άχώριστες. Ή Μερσεδες δέχτηκε στί σπίτι της, τή μίς Κλαίρου. Τήν έγκατέστησε εκεί και τή φιλοξενούσε διαρκώς. Και στις άμοιβαίες έκμωστηρέσεις των, εύρισκαν άνεκφοροστη παρηγορία για τις λύπες και για τις άπογοητεύσεις τής σκληρής ζωής.

Ή μίς Κλαίρου, σύμφωνα με τις περιγραφές τής Μερσεδες για τού παιδί της, αλοθανόταν ένα άνεξήγητο ένδιαφέρον γι' αυτόν... Διέθεζε με προσοχή τις έπιστολές τού λογαγού Άλδέρτου πρós τή μητέρα του... Και με τή λεπτή γυναικεία διαίσθησή της, έννοιζε καλά τού έκλεκτή φύσις θά ήταν ο νεα-

ρός εκείνος άξιωματικός, τόσο δυνατός στις μάχες και τόσο τρυφερός στήν άγαπημένη του μητέρα...

Μιά ήμέρα όμως, ή θλίψη κάθισε βαρεία στις τυραννισμένες καρδιές τών δύο αυτών γυναικών... Έίχαν καιρό πολύ νά λάβουν γράμμα τού Άλδέρτου... Ή ήμέρες, ή έβδομάδες κι-λεύσαν γρήγορα, δίχως νάχουν ή δύο γυναικές καθόλου νέα του...

Και τού άνησυχητικό αυτό γεγονός, γινόταν άληθινά άγωνώδες, έπειδή τού συνδύαζαν και με τις τελευταίες έπίσημες πληροφορίες τού ύπουργείου τών Στρατιωτικών: Πληροφορίες. Έί, λαθή, ή όποιες ήταν σχετικές με καινούργια έντατική προελαφή τών Γαλλικών στρατευμάτων στά ένδοτερα τής Άφρικής, πράγμα που είχε προκαλέσει πολυάριθμες κι' αίματηρές συγκρούσεις με τούς Ιθαγενείς!

Ή μίς Κλαίρου, καταλυτημένη κι' άνησυχη κρυφά κι' αυτή, δέν εύρισκε λόγια παρηγορίας για τή δύστυχη μητέρα τού Άλδέρτου, ή όποία είχε κατανήσει σαν φάντασμα άπ' τήν άγωνία της... Φοβόντουσαν κι' ή δύο τους, ότι έξάπατος θά είχε σκαπαθή ο ήρωικός λογαγός—κάθως δέν φυλαγόνταν καθόλου στις μάχες—έφθον είχε σταματήσει να τους στέλνει έιδησεις του κι' έπιστολές του. Και δέν φερόταναν θείαια ή μιά στήν άλλη τήν άπαισία αυτή σκέψι τους...

Άλλά τού ότι σκεπτότουσαν τού ίδιο άκριβώς κι' ή δύο τους, φούνταν άπ' τά τραμαγμένα θέλματά τους, κάθε φορά που άλληλοαντικρούντουσαν!

Και τότε, άκριβώς κατά τήν έποχή εκείνη, άνικανη πειά ή Μερσεδες νά συγκρατήσει τόν μητρικό της πόνο και τήν άγωνία της, έστειλε τήν ίκετευτική και λιγόλογη εκείνη έπίκληση στίον παιδιού άγαπημένου της, τόν τωρινό προστάτη της... στίον άξέγασό της Έμμόνδο Δαυτί:

Στόν κόμητα Μοντεχρήςτο!

Κι' άπ' τήν ήμέρα εκείνη, που είχε στείλει τήν άγωνιώδη αυτή έπίκληση τήν στίον άγαπημένου της, ο όποιος—όπως ξέρουμε—έθιγόταν τότε στό Μιλάνο, δέν έπαυε να στέκεται όλημερίς σ'ό μπαλκόνι... Συγκρατώντας ή θλίψη της, έλπιζοντας στίον γρήγορο έρχομό τού Μοντεχρήςτου, ο όποιος συμβόλιζε για τήν ψυχή της τή θεική άναθότεια και παντοδυναμία, θύλιζε τού θέλημα της στή μακρινή θάλασσα, λαχταρώντας κάθε φορά που άντίκρυζε κανένα πλοίο...

Σαφικά, εκείνο τού πρώτο, κι' ένώ ή Μερσεδες με τή μίς Κλαίρου είχαν άποτραχηχτή μέσα στό σαλόνι και μιλούσαν, ο Κοφολαίμης φώνταζε ή μάλλον ούρλιασε λαχταρισμένος, άπ' τού μπαλκόνι:

—Κυρία, ένα περίφημο γι' ώτ τραβεί τή στιγμή αυτή για τού λιμάνι!... Και στό κατάρτι τής πλώρης του άνιμείε μιά χρυσοκόκκινη σημαία!

—Θέέ μου, εκείνος έίνε! Τραυλίες κατάγλωμη ή Μερσεδες άπ' τή συγκίνησή της.

Και στρίγνικη στί μπρά τσο τής μίς Κλαίρου, για νά μή κυλλοτή λιπόθυμη στό πάτωμα...

—Ποιός έκείνος; ρώτησε συγκινημένη έπίσης ή νεαρή Άγγλίδα. Μήπως ο μουστριάδης προστάτης σου για τόν όποιο μιλήσαμε τούες φορές;

—Άκριβώς αυτός! Ψευθρίσε ή Μερσεδες, Ή χρυσοκόκκινη σημαία έίνε τού διακριτικό γνώρισμα τής ιδιόκτητης θαλαμηγού του!... Ω, Θεέ μου, σ' εύχαριστώ που μου τόν στέλνεις τόσο γρήγορα!... Ίσως να μην άντεγα περισσότερο άπ' τήν ά-

Ένα γιατ τραβεί τή στιγμή αυτή για τού λιμάνι...

γωνία αυτή πού με σκοτώνει!

Κ' ή τόσο ευγενική μορφή της Μερσεδές, έμψυχημένη πλέον από μία πλημύρα ευτυχισμένων ελπίδων, άρχισε σιγά σιγά να γάνη τη χλωμάδα της, ν' άλαφροκκινίζει και να γίνεται θελκτική και γοητευτική άπ' τη λάμψη της χαράς...

—Σώθηκες, άγαπημένη μου! ψιθύρισε τότε ή μίς Κλαίρου, παρρηθρώντας με ελλικρινή θαυμασμό την άπότομη μεταμόρφωσή, ή οποία σημειωνόταν στο πρόσωπο της φίλης της.

—Πραγματική σωτηρία έβλε για μένα ο έρχομός του, Κλαίρι! άποκρίθηκε ή Μερσεδές, άκουμπώντας με στοργή τά χείλη της στά ώραια μαλλιά της νέας. Έβλε πανίχυρος ο άγαπημένος μου!... Κατορθώνει και τ' άδύνατα άκόμη!... Κι' άσφαλώς ο Άλθέρτος μου, άν κινδυνεύη κάποια, θά βρη πανίχυρο προστάτη σ' έκεινον πούρχεται με τη θαλαμηγύ του!... "Αν έδω...

Σταμάτησε να μιλάει και τέντωσε πάλι με λαχτάρα τό αυτί της... "Ο Κοψολαίμης φώναξε ξανά, άπ' τό μπαλκόνι:

—Κυρία!... Τό γιωτ άραξε κιόλας κοντά στην προκυμαία! ?Α!... Νά!... Κάποιος πηδάει άνυπόμονα, έξω άπ' τό καράβι!... Μπαινε σέ μία άμαξά!... Κ' ή άμαξα αυτή, ξεκινάει με γρηγοράδα!... "Αν έρχεται έδώ, σέ πέντε λεπτά θάνε φτασμένη κάτω στην έξώπορτα μας!

Τά μάτια της Μερσεδές άστραψαν κ' ή άγαλλίασις ποδινόυθε της προξενούσε χτυποκάρδι. "Η μίς Κλαίρου, λεπτή και διακριτική όπως πάντα, κατάλαθε ότι θά ήταν περιττή, άν έβλεπε περισσότερο εκεί. Γι' αυτό, μ' ένα γλυκό γαϊόμυλο, έσφιξε τό χέρι της Μερσεδές, κι' έλεπε:

—Άγαπητή μου φίλη, σ' άφίνω... Σέ παρακαλώ όμως, να μην άρρώγης πολύ να με φωνάζεις... Θέλω κι' έγώ να γνωρίσω τον ευγενικό προστάτη σου και μωρεϊς καλά να φανταστής τη σχετική άνυπομονή σου!

—Μείνε ήσυχη, καλή μου Κλαίρι! άποκρίθηκε ή Μερσεδές. Σου τό έγω όποιοχέθη άλλωστε, από καιρό... Μόλις δώ κατάλληλη τη στιγμή, θά σέ φωνάξω για να σέ συστήσω στον κόμητα!

"Υστερα, γυρίζοντας προς τον Κοψολαίμη, πρόσθεσε:

—Κι' έσύ, φίλε μου, έλα να συνοδεύσεις τη δεσποινίδα Κλαίρι!... Θά με ύποχρέωσης... Έπίσης, σέ ευχαριστώ όλόθερα, γιατί πινώτος έσύ μου άνήγειρες αυτή τη χαρμόσυνη είδηση!

"Ο Κοψολαίμης ύποκλήθηκε με σεβασμό. Δέν κρατήθηκε δίωξ άπ' τό να μη μορφαίει από άνάσφαρη δυσάρδεια!... Διάβολο!... "Ηταν φανερό, ότι ή παρουσία του εκεί περίττειε πειά!... Κ' ή Μερσεδές με τον εύσημο αυτόν τρόπο, τούδινε να καταλάβη ότι ήθελε να μείνη μόνη!...

Λίγα λεπτά της ώρας, μετά την άπομάκρυνση της Κλαίρης και του Κοψολαίμη, μία άμαξα από έρχόταν με θορυβώδη καλπασμό τών άλόγων της, σταινάτησε κάτω στην έξώπορτα. Λαχταριόμενη, έξαλλη σχεδόν ή Μερσεδές, βγήκε τρεχάτη άπ' τό σαλόνι. "Αλλά καθώς κατέβαινε τρεχάτη τη σκάλα, άντικρύστηκε μ' έναν άνθρωπο, ο όποιος ανέβαινε κι' έκείνος με λαχτάρα και ταχύτητα τά σκαλοπάτια!...

Κι' άμέσως, δύο άπεριγάρπητες έκφράσεις κραυγές, άκούσθηκαν συγχρόνως:

—Έδμόνδε!
—Μερσεδές!

Γ. ΕΔΜΟΝΔΟΣ ΚΑΙ ΜΕΡΣΕΔΕΣ...

Δέκα χρόνια είχαν περάσει, από τότε πού ή Μερσεδές είχε σκύψει τό κεφάλι της κ' είχε λυγίσει μπρός στη δυστυχία...

Ναι, πρό δέκα χρόνια άκριβώς, ο άγαπημένος της Έδμόνδος Δαντές, όργανο άμείλιχο της Δικαιοσύνης, είχε άρχίσει να χτυπά έκείνους, οι όποιοι είχαν προπαρασκευάσει τις δικές του φριχτές συμφόρες. Και μεταξύ τών κυριώτερων ένόγων, τότε όποιους χτύπησε, ήταν κι' ο τρομερός διάκτης του κι' έχθρός του, ο στρατηγός ντε Μορσερφ, ο σύζυγος δηλαδή της Μερσεδές του!

"Έπρεπε λοιπόν να μισή με μίσος άβυσσος ή Μερσεδές, τών άμείλιχων άγαπημένο της, γιατί αυτός όπληρε ο τιμωρός του συζύγου της κι' ο δημιουργός τών δυστυχιών της!... "Αλλά ή πρώτη άγάπη θαλερή πάντα σ' όλες τις ανθρώπινες καρ-

διές, είχε συντελέσει στο να μη νοιώθη καθόλου μίσος ή Μερσεδές έναντιον του Έδμόνδου της!...

"Ηπως αυτό, άλλωστε, δέν άπαιτούσε κ' ή Δικαιοσύνη!... Συστρίβοντας ο κόμης Μοντεχρήστος τον στρατηγό ντε Μορσερφ, σύντριβε άπλούστατα έναν άσπονδο έχθρό του, ο όποιος τόσο φρικιαστικά τόν είχε καταστρέψει άλλοτε!

"Αλλά και μίσος κάποη νά αίσθανόταν ή Μερσεδές έναντιον του Μοντεχρήστου, τό μίσος αυτό θάσθηνε όλοκληρωτικά μπρός στην άπέραντη μητρική στοργή της: "Ο λατρευτός και μονάρχικος γιός της Άλθέρτος κινδυνεύει, εκεί στά βάθη της Άφρικής, και μονάχα ο πανίχυρος, ο υπεράνθρωπος σχεδόν κόμης, θά μπορούσε τώρα να τόν βοηθήση και να της φανή χηρσίσιμος...

—Έδμόνδε!

—Μερσεδές!

"Απ' τά βάθη της ψυχής τους βγήκαν αυτές ή δυό λαχταριμένες κραυγές, ύστερα από δέκα όλόκληρα χι' όνια, μόλις άντικρύστηκαν εκεί, καταμεισι στην σκάλα του πατρικού μεγάρου του κόμητος!...

—Έδμόνδε!

Μιλούσε ή μητέρα κι' όχι ή παλαιά άγαπημένη!... Κι' άν ή Μερσεδές ένοιωσε συγχρόνως και τό Ιερό φως της πρώτης άγάπης της στην ψυχή της, τη σκέπαζε θεληματικά και με τραχειά προσπάθεια την άγάπη αυτή, ρίχνοντας άπάνω της τον πέπλο του καθήκοντος και της άρετής: "Ηταν χίρα, έπρεπε να τιμήση τη μνήμη του συζύγου της και να φανή άσιπλη μητέρα στά μάτια ενός γενναίου παλληκαριού, όπως ήταν ο ευγενικός Άλθέρτος της!

—Μερσεδές!

Μιλούσε ο κόμης Μοντεχρήστος έτσι κι' όχι ο Έδμόνδος Δαντές!... Μιλούσε ο μεγαλόψυχος προστάτης έτσι κι' όχι ο παλαιός άγαπημένος!... Κι' άν ο κόμης ένοιωσε συγχρόνως στά βάθη της ψυχής του τη φλόγα της πρώτης του άγάπης, την έσθηνε θεληματικά και με τραχειά προσπάθεια κι' αυτός, σκεπάζοντάς την με τό άφθονο στρώμα της στάχτης του πασιλόθοντος: "Ηταν παντρεμένος πειά, άνηκε στην Χάϊδω την όποια άγαπούσε κ' είχε ύποχρέωση—άπ' τό λόγους άνδρισμού και τιμής—νόδη στη Μερσεδές τη «μητέρα» κι' όχι την «ερωμένη»!

—Έδμόνδε!

—Μερσεδές!

Και τά χέρια τους, τρεμάμενα έμπλεξαν σέ μία χειραψία λαχτάρας, πού κράτησε αρκετά!... Δέν μιλούσαν... "Εσφίγγαν μοιβαία τά χέρια τους και με θορυκωμένα μάτια άλλήλοκυκταζόντουσαν έκστατικά!... "Η Μερσεδές άνάσασε θαεραία, ταρραγμένα και τ' άναφυλητά την έπιπυαν... "Ο κόμης, πού χλωμό από κάθε άλλη φορά, συγκλονίσταν από διπλή συγκίνηση:

"Απ' τη συγκίνηση της συναντήσεώς τών κι' άπ' τις άναμνησεις πού τούφερον τό πατρικό του σπίτι!

—Μερσεδές, με κάλεσε, της έλεπε επιτέλους, με σοβαρή κι' άρνή φωνή. "Ηρθα!... "Ηρθα, όσο πού γρηγορα μωρούσα!... Είμαι όφειλέτης σου, Μερσεδές!... Είμαι ο δημιουργός τών σκληρών συμφόρων σου!... Ναι, αυτό μού λέει ή συνείδησή μου... Χτύπησα πολύ πού άγρια, από όσο είχα χτυπήσει!... "Η έκδίκησή μου υπερέτησε κατά πολύ, τό μέγεθος της άδικίας πού μου είχαν κάνει!... Τό μίσος μου κατά τών παλαιών έχθρών μου, έχει σθήσει πειά από πλέον καιρό!... Και τώρα, στην ψυχή μου, φωνάζει μονάχα ο οίκτος και ή τύχη!

—Έδμόνδε, μη μού μιλάς έτσι! δέκοψη με γλυκεία και ταρραγμένη φωνή, ή Μερσεδές. Μη λογαριάσης για όφειλέτη, τόν έπαιτο σου!... Δέν σέ κάλεσα δώ, για να σου επιβάλω καθήκον!... Σέ ίκέτευα να βρης, για να με βοηθήσης!... Είσαι μεγαλόψυχος, Έδμόνδε!... Κατηγορείς τόν έαυτό σου έδώ μέσα στο πατρικό σου σπίτι, κι' ένώ σέ άκούει άκόμα ή ψυχή του δυστυχισμένου σου πατέρα!... ?Ω, Έδμόνδε, πόσο είσαι μεγάλος!... ΈΕ αίτιας της έπιπολαϊσότητός μου καταστράφη... Ρίχτηκες στά φριχτά κάτεργα έξ αίτιας μου, έξ αίτιας του συζύγου μου κι' έξ αίτιας τών άλλων σου έχθρών!... "Ο φτωχός σου πατέρας, μην άντεχόντας στην τόση συμφόρα, ξειούνησε δώ μέσα, μόνος, δυστυχισμένος, έρμος!... Κι' όμως, Έδμόνδε, έχεις τη δύναμη άκόμη—ύστερα άπ' έλα αυτά—να μι-

"Η Μερσεδές άκούμπωσε με στοργή τά χείλη της στα ώραια μαλλιά της νέας...

λγς για οικο και για τύψεις!... Είσα ΜΕΓΑΛΟΣ, 'Εδμόνδε! Ήσαν στο σαλόνι πειά, όση ώρα μιλούσε έτσι ή Μερσεδες 'Ο Μοντερχήτος την άκουγε με τά χέρια του σταυρωμένο μπρός στο στήθος σαν σ' έκασταί...

'Άκουε τη μελωδική φωνή της, με άνεκφραστη συγκίνισι... Κι' έθελά του...έμπρασαμένως ως τά τριόβια της ψυχής του... γλυστρούσε αιγά-αιγά στον ήδονικό κατήφορο των περσιμέων...

'Άχ, αυτό τό παρελθόν!... Πόσο γλυκά τον συντάραζε, κάθε φορά που άφινόταν στην αναπόλησή του!

Μά, , εαφνικά, χλώμιασε πάλι... Δάγκωσε τά χείλη του και σήκωσε τό κεφάλι σοβαρό, σκυθρωπός αγεδόν... Τό καθήκον... 'Η Χάιδω... 'Ο γιός του... 'Η Μερσεδες... 'Ο γιός της...

Καί ψυχρός αγεδόν, γαλήνιος, πνίγοντας με άγριον ψυχικό άγώνα όλα τά τρυφερά—μά τόσο ένοχα!—συναισθήματα που φούντωναν στην ψυχή του, έλεπε:

—Τί σου συμβαίνει, Μερσεδες;... Σε τί μπορώ να σου χρησιμεύω;... Λέγε... Είμαι έτοιμος!

Κ' ή Μερσεδες, νοιώθοντας με τό λεπτή διαίσθησή της την άγώνα του εύγενικό άγαπημένο της, έσφιξε την καρδιά της... Σταμάτησε κι' αυτή με κόπο, στον κατήφορο των αναμνήσεων της, έβιασε θιασα τό παρελθόν άπ' τό μυαλό της και έαναγύρισε άμέσως στό άνησυχητικό παρόν: Στο παρόν αυτό, που μονάχα ως μητέρα πειά, έπρεπε να την άπασχολή και να την ένδιαφέρη!

Καί ψιθύρισε:

—'Εδμόνδε, σέ κάλεσα για τό παιδί μου!... 'Άκουσέ με και θά νοιώσης την άγώνα μου... Θά σου μιλήσω ψυχραία δοσθή, πρε και να με ταράξη τό θέμα της συνομιλίας μας!... Λοιπόν, πτό δέκα χρόνια, άποκάλυψε την άτιμη προδοσία του μακαρίτου συζύγου του στρατηγού ντέ Μορσερέφ!... Μη μπορώντας πειά εκείνος να ζή στιγματισμένο, αυτοκτόνησε οίκτρα, άφίοντας όμως κηλιδωμένο για πάντα τό όνομά του στο παιδί μου, στον άγαπημένο μου 'Άλβέρτο!...

'... 'Ο 'Άλβέρτος μου, άπ' τον πόνο του τον άφάνταστο, θ' άποκτονοίσε κι' αυτός άμέσως!... Τά δάκρυά μου όμως κι' ο σπαραγμός μου ό άφάνταστος, τον συγκράτησαν στη ζωή... Σκέφτηκε τί θά άπογινόμουν έγώ, έγώ ή λατρευτή του μητέρας κόρη, όστερα άπ' τον τόσο τραγικό θάνατο του συζύγου μου πρώτα και τό παιδιού μου κατόπιν!...

'...Άλλά, αλλά δεν μπορούσε πειά να μείνη στη Γαλλία, φέρνοντας τό άτιμασμένο όνομα του άτυχού πατρός του... 'Εξησέ προς χάριν μου, αλλά με τόν έν έξησέ σκληρό όρο: "Ότι θά πήγαινε στην 'Αφρική, ζητώντας μόνος του τη μετάθεσή του σ' ένα σύνταγμα Ζουάθω, από κείνα πού πολεμούσαν εκεί κάτω κατά των ίθαγενών Καθύλων!..."

'Ήθελε τό εύγενικό μου παιδί, να δοξαστή έτσι, πολεμώντας για την πατρίδα του... Νά ζήση τό αίμα του γι' αυτή... Νά διακριθώ στις μάχες... Και να θγάλη την κληίδα της άτιμίας, ή όποία έβάραινε στο όνομά του, έξ αίτίας του μοιραίου σφάλματος το' πατέρα του!

'...Έφυγε άμέσως τότε, γιατί ή άπόφασί του ήταν άλύσιτη και δεν μπόρεσαν τά όλόθερμά μου δάκρυα να την αλλάξουν... Πέρασαν δέκα χρόνια από τότε... 'Έγινε λοχαγός πειά ό 'Άλβέρτος μου, ήρωας έακουστές τόσο για την άνδρεία του, όσο και για την εύγένεια της ψυχής του... Κι' επί δέκα χρόνια, σ' όλα αυτά τά άτελειωτά έέκα χρόνια, δεν πέρασε ούτε μια έβδομάδα σ' έχος πού να μη λάθω γράμμα του!... 'Ήξερε τό καλό μου παιδί, πόσο θά με άνακούφιζαν και θά με καθησύχαζαν και θά με παρηγορούσαν τά γράμματά του!... Και γι' αυτό, στο έλος κάθε έβδομάδος, λάθαινα πάντα κι' άπό μια λεπτομερή έπιστολή του!

'...Δυστυχώς, έδώ και τρεις μήνες τώρα, έπαμα άπότομα να λάθαινω ειδήσεις του... 'Ανήσυχη, λαχταρισμένη, άφισα την πρώτη έβδομάδα να περάση, έλπίζοντας στη δεύτερη... 'Άλλά πέρασε κι' εκείνη, πέρασε κ' ή τρίτη έβδομάς, ό πρώτος μήνας, ό δεύτερος, ό τρίτος κι' άκόμη...

άκόμη καμιά έπιστολή του—άνακουφιστική της σκληρής μου άγωνίας—δέν έλαβα, ή δυστυχής!...

'...Κόντεψα να μελλαθώ άπ' τον πόνο μου!... Χίλιες μύρες ίδρες έβαζε τό μυαλό μου!... "Άλλοτε νομίσα, ότι ή μοχθηρία των γραμματοκομιτών ήταν ή άφορηή να μη φθάνουν έπιστολές στα χέρια μου!... Παράλογο θέβαινα αυτό!... Κι' έλλοτε πάλι, φαναζόμουν ότι θά...σ κοιτώθηκε ό μονάκριβός μου, για να πιάη πειά να μου γράφη!"

'...Στερελλιαμένη έντελώς, άγοράξα κάθε μέρα πλήθος έφημερίδων κι' έτρωγα με τά μάτια μου τις ειδήσεις που άφορούσαν τον πόλεμο στην 'Άλγερία!... Τίποτα, όμως: Όυτε μεταξύ των φουεθένταν, ούτε μεταξύ των πληγωθέντων, φαινόταν τό όνομα του παιδιού μου!... "Έγγραφα αίτήσεις έπαπειλημένες στο ύπουργείο των Στρατιωτικών, στο Παρίσι!... 'Άλλά κανένας άπ' τους κυρίους εκείνους του ύπουργείου, δέν έλαβε τον κόπο να πληροφορήση μια δυστυχισμένη μητέρα, ή όποία άγνοούσε για την τύχη του παιδιού της!..."

'...Έλος, μια ήμερα, ήρθε στη Μασσαλία ό παλιός μας γνώριμος κ. Μπωσάμ!... Με ύποδέχτηκε με φιλοφροσύνη και σ'έν δημοσιογράφος που ήταν, ανέλαβε να με έξυμψηρήση με τις γιωριμίες του... Καί πραγματικά, λίγες ήμέρες άργότερα, έμαθα την τρομερή άλήθεια...

'Ο Μοντερχήτος σκίρτησε στα τελευταία αυτά άπαισία λήγια της Μερσεδες, και διακόπτοντάς την, ρώτησε με φωνή πνιγμένη, άπ' τη συγκίνισι:

—'Δηλαδή;... Σκοτώθηκε ό 'Άλβέρτος; —'Όχι!... 'Όχι!... Προς Θεο!... Ξεφώνισε άνατριχιασμένη ή Μερσεδες. Δέν έμαθα ένα τόσο άνήκουστο φριχτό πράγμα!...

Με πληροφορήσαν μόνον, ότι έδώ και τρεις μήνες—θλασθή άπ' την εποχή άκριβώς που έπαμα πειά να λάθαινω έπιστολές του—ό 'Άλβέρτος μου είχε έξαφανιστή άπ' τό σύνταγμα του!... Κανένας δέν ήξερε άκριβώς τί είχε άπογίνει!... Και τόσο οι άρχηγοί του εκεί κάτω, όσο και τό ύπουργείο έδώ, ύποθετουν ότι...ότι ίσως ό 'Άλβέρτος έπσε αχμάλωτος στα χέρια των Καθύλων!... Γιατί ούτε πληγωμένος, ούτε σκοτωμένος θρέθηκε!

'...Άλλά μου φάνηκε και σέ κάτι άλλο άκόμη χρήσιμος, ό κ. Μπωσάμ... "Έμαθε, ότι εκεί στο Παρίσι είχε φάσει—με άδεια άναρωτική—κάποιος Ζουάθω, ό όποιος ύπηρετούσε ακουθός στο σύνταγμα του 'Άλβέρτος μου!... "Αν και Παρισινός σ'ίτός ό Ζουάθω, δέν είχε όστόσο καθόλου οικογένεια... Γι' αυτό, ό κ. Μπωσάμ ένήγησε στο ύπουργείο να στείλουν έδώ στη Μασσαλία αυτόν τον άδειούχο... Τόν συνήτησε κι' ό ίδιος, τούρως ένα γενναίο φιλοδωρήμα και μου τόν έστειλε στο σπίτι!..."

'...Ένε έδώ 'Εδμόνδε, αυτός ό Ζουάθω... Λέγεται Κοφολάιμης, και τον κρατάω πάντα στο σπίτι, γιατί λατρεύει τό γιού μου... Είχε ύπηρετήσει στο λόχο του και δέν παύει να μου διηγείται τους ήρωισμούς του... Με διαβεβαιώνει επίσης, ότι έλλοι οι στρατιώτες λατρεύουν κυριολεκτικώς τον λοχαγό τους 'Άλβέρτο Ζωλιέτ!... Γιατί έέρεις, θέβαινα ότι ό γιός μου πήρε τό ψευδώνυμο Ζωλιέτ, μη θέλοντας να όνομάζεται εκόμης υπό Μορσερέφ, πριν έξαγνίσει αυτό τό κηλιδωμένο όνομα!

—Μπορώ να δώ αυτόν τον Ζουάθω; ρώτησε σκεπτικός ό Μοντερχήτος

—Ναι!... Θά στείλω άμέσως να τον φωνάξω!... "Άλλά, γιατί είσα έτσι σκεπτικός, 'Εδμόνδε, Πές μου, Θεέ μου, τί γνώμη έχεις κι' έσύ;... Ζή άσχαγε τ'εφωχό μου παιδί... Μπεζί εραγε να θασαυό στην παντοδύναμη σοφείά σου;

'Ο Μοντερχήτος κύτταξε με κάποια αούτηρότητα, τη δούλη και ξετρελλιαμένη έκείνη μητέρα... Και με τόνο φωνής σοβαρό, έλεπε:

—Υποσέθηκα να σέ βοηθώ, Μερσεδες!... "Έχω παραβιάσει τις ύποσχέσεις μου ώ; τώρα;

—"Ω, όχι!... "Όχι, 'Εδμόνδε! ψιθύρισε με πόνο και με καυτηρήση ντροπή ή Μερσεδες. Ποτέ δέν παραβιάσες τό λόγο σου ως τώρα!... Μονάχα έγώ ή άλήθεια, μνηστή σου την εποχή έκείνη, παραβίασα τον λόγο μου και παπτηρήθη με έλλον!Μά...

('Ακολουθεί)

'Ο Μοντερχήτος την άκουγε με τά χέρια σταυρωμένα μπρός στο στήθος...